

1. Indledning.

Efter grundlovens § 65 skal offentlighed og mundtlighed gennemføres i retsplejen i videst muligt omfang.

Efter retsplejelovens § 29 er retsmøder som udgangspunkt åbne for alle, men i praksis er det de færreste, som kan udnytte adgangen til at overvære retsmøder. Det følger imidlertid af de nævnte grundlæggende regler om offentlighed, at retsmøder som hovedregel også kan refereres offentligt. På denne baggrund har massemediernes formidling af, hvad der foregår i retssalene, en afgørende betydning for gennemførelsen af offentlighedsprincippet i praksis.

Lovforslagets hovedformål er at forbedre massemediernes muligheder for at bringe korrekt og dækkende omtale af retssager. Der foreslås med henblik herpå en række ændringer af retsplejelovens regler om bl.a. aktindsigt, referat- og navneforbud, dørlukning og udformningen af retslistes. Endvidere foreslås visse ændringer af reglerne om kildebeskyttelse, og retsplejelovens bestemmelse om autorisation af retsstenografer foreslås ophævet.

Lovforslaget bygger på betænkning nr. 1330/1997 vedrørende samarbejdet mellem retterne og pressen. Betænkningen er afgivet af et udvalg under Justitsministeriet med repræsentanter for myndigheder og organisationer m.v., herunder repræsentanter for domstolene og pressen. Der har i udvalget været enighed om de fleste af de forslag til lovændringer, som betænkningen indeholder.

Betænkningen har været til høring hos berørte myndigheder og organisationer m.v.

Betænkningen og høringssvarene har været forelagt Retsplejerådet, som den 29. september 1997 har afgivet en udtalelse om betænkningen. Rådet anfører i udtalelsen bl.a., at man ikke finder, at der er afgørende retssikkerhedsmæssige hensyn, som taler imod de forslag, som i betænkningen er fremsat af udvalgets flertal.

Retsplejerådets udtalelse er medtaget som bilag 2 til lovforslaget.

Lovforslaget er på de enkelte punkter udtryk for en afvejning af hensynet til pressens arbejdsmuligheder over for hensynet til bl.a. parter og vidner m.v. i de enkelte sager og til domstolenes ressourcer. På punkter, hvor opfattelserne i udvalget har været delte, er lovforslaget udformet i overensstemmelse med flertallets forslag. Der er dog i lyset af høringssvarene og Retsplejerådets udtalelse foretaget enkelte ændringer i forhold til betænkningens lovudkast. Det drejer sig navnlig om udvalgets forslag vedrørende journalisters brug

af referatbåndoptager, som ikke er medtaget i lovforslaget.

I øvrigt er der i forhold til betænkningen foretaget den ændring, at den udvidede adgang for journalister til at få aktindsigt i retsbøgerne først bør gælde efter, at den pågældende sag er afsluttet.

2. Definition af den del af massemediernes, som foreslås tillagt særlige rettigheder.

Det er et centralt element i lovforslaget, at journalister tillægges en række særlige rettigheder, bl.a. med hensyn til adgangen til aktindsigt samt ret til at kære afgørelser om dørlukning, referatforbud og navneforbud.

Udvalget finder, at den personkreds, som tillægges særlige rettigheder, bør afgrænses til journalister, der arbejder for et massemedie, som er omfattet af medieansvarsloven, jf. den nævnte lovs § 1. De foreslåede regler bør således efter udvalgets opfattelse gælde for den personkreds, som er omfattet af de særlige vidnefritagelsesregler i retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 og 4, dvs. »redaktører og redaktionelle medarbejdere«. Denne afgrænsning omfatter ikke blot fastansatte personer på redaktionen som chefredaktører, redaktionschefer, redaktionssekretærer, journalister og fotografer, men også freelance journalister og fotografer, der leverer stof til forskellige medier, samt deltidsbeskæftigede lokalmedarbejdere.

Udvalget har ikke fundet, at det er muligt at finde en tilstrækkelig præcis afgrænsning, som omfatter udenlandske journalister og alle freelance journalister. Udvalget bemærker, at disse journalister dog vil være omfattet af udvalgets forslag, hvis de i det enkelte tilfælde kan godtgøre, at arbejdet udføres for et medie, der er omfattet af medieansvarsloven.

Udvalget anfører, at det må forudsættes, at den, som vil påberåbe sig de foreslåede særlige rettigheder, kan legitimere sig med et arbejdsplads-identitetskort eller på anden måde kan godtgøre, at han tilhører den omfattede personkreds.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til betænkningen side 54-55 og til lovforslagets § 1, nr. 1 (§§ 29 c, 30 b og 31 a), nr. 2, 4, 7, 10 og 12.